

НАРЕДБА № 2

от 10.01.2005 г.

за организацията на профилактиката и контрола на вътреболничните инфекции

(Издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 8 от 21.01.2005 г.)

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се уреждат организацията на профилактиката, контролът и епидемиологичният надзор на вътреболничните инфекции (ВБИ).

Чл. 2. (1) Министерството на здравеопазването (МЗ) осъществява националната политика и организира дейностите на здравната система по профилактика и надзор на вътреболничните инфекции.

(2) В изпълнение на функциите си по ал. 1 Министерството на здравеопазването се подпомага в областта на експертната, координационната, оперативната, научноизследователската, референтната и квалификационната дейност от следните структури:

1. Експертен съвет по профилактика и контрол на вътреболничните инфекции - специализиран експертно-консултативен орган на Министерството на здравеопазването, който регулярно анализира данните, постъпващи от системата за надзор на ВБИ, и препоръчва мерки и действия при определяне на националната политика в областта на контрола на тези инфекции;

2. Референтен център по вътреболнични инфекции - координира дейностите, свързани с надзора на вътреболничните инфекции, поддържа постоянна готовност за незабавна реакция и организиране на отговор при възникване на тежки ВБИ и епидемични взривове от тях, поддържа и непрекъснато обновява база от научни данни от водещи световни научно-медицински центрове, координира дейността на националната информационна система за ВБИ, участва в обучението на специалистите, ангажирани в контрола на нозокомиалните инфекции;

3. Националният център по заразни и паразитни болести и висшите медицински училища и колежи - извършват научноизследователска дейност по проблемите на превенцията на ВБИ и осъществяват квалификацията и продължаващото обучение на медицинските кадри.

Чл. 3. Методичното ръководство и контролът на дейността по профилактика на ВБИ в лечебните заведения на територията на всяка област се осъществява от съответната регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве (РИОКОЗ).

Чл. 4. (1) Вътреболнична инфекция е всяка клинично проявена инфекция и определени форми на носителство на причинители у пациент или персонал на лечебното заведение, когато са свързани с медицинско обслужване.

(2) Наредбата не се прилага за случаи на остри заразни болести, когато инфекцията е съществувала или е била в инкубационен период към момента на постъпване на пациента в лечебното заведение и няма връзка с предшестващо медицинско обслужване.

Чл. 5. (1) Вътреболничните инфекции се установяват:

1. по време на болничния престой;
2. по време на извънболнично лечение, изследвания и профилактични прегледи;
3. след изписване от лечебно заведение или приключване на извънболнично лечение или изследване за срокове, посочени в медицинския стандарт по чл. 6, ал. 1 от Закона за лечебните заведения.

(2) Критерии за установяване на ВБИ са:

1. поява на данни за инфекция във връзка с болничен престой или медицинско обслужване при отсъствие на такива данни в момента на постъпването в лечебно заведение;

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРОФИЛАКТИКАТА И КОНТРОЛА НА ВЪТРЕБОЛНИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ В ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ

2. промяна в характеристиката или добавяне на нов причинител при инфекция, констатирана при постъпването за лечение или изследване;

3. проява на ендогенна инфекция след инвазивна процедура или приложени терапевтични средства, намаляващи защитните сили на организма.

(3) Отделните видове ВБИ и специфичните мерки за тяхната превенция се определят с медицински стандарт по чл. 6, ал. 1 от Закона за лечебните заведения.

Чл. 6. (1) Инфекциите с повече от една локализация при един пациент се считат за отделни ВБИ, когато са обусловени от различен нозокомиален причинител.

(2) Промяната в характеристиката на причинителя или добавянето на нов към вече установения причинител на инфекция се счита за нова ВБИ.

Чл. 7. Възникването на повече от два случая на ВБИ, обусловени от причинител с еднакви фенотипни и генотипни характеристики, с една и съща или различна локализация и епидемична връзка между случаите, или общ механизъм за предаване на заразата, се счита за епидемичен взрив от ВБИ.

Раздел II

Организация на профилактиката и контрола на вътреболничните инфекции в лечебното заведение

Чл. 8. Дейностите по профилактика и контрол на ВБИ се осъществяват от:

1. ръководителя на лечебното заведение;
2. определени от ръководителя на лечебното заведение лица по чл. 10, ал. 1 ;
3. комисиите по ВБИ в лечебните заведения за болнична помощ, създадени по реда на чл. 74, ал. 1, т. 3 от Закона за лечебните заведения;
4. ръководителите на отделения (клиники);
5. микробиологичната лаборатория, обслужваща лечебното заведение;
6. немедицинския персонал, чиято дейност крие риск от възникване и предаване на вътреболнични инфекции;
7. всички медицински специалисти, упражняващи профилактична и лечебно-диагностична дейност.

Чл. 9. Ръководителят на лечебното заведение отговаря за организацията на профилактиката и контрола на ВБИ, като:

1. осигурява необходимите средства и условия за спазване на утвърдените медицински стандарти;
2. осигурява условия за обучение и продължителна квалификация на персонала;
3. ежегодно утвърждава програми и указания за организация на дейностите по профилактика и контрол на ВБИ;
4. изпраща до съответната РИОКОЗ тримесечното сведение за ВБИ;
5. създава необходимите условия и организация за:
 - а) извършване на качествена дезинфекция и стерилизация на всички подлежащи инструменти, материали, повърхности, бельо, посуда и др.;
 - б) разделно събиране, временно съхранение и третиране на отпадъци от лечебното заведение;
 - в) извършване на съвременна и достатъчна по обем микробиологична диагностика;
6. предприема мерки за подобряване материалната база на лечебното заведение с цел недопускане на условия за възникване и разпространение на ВБИ и организира изпълнението на мероприятията, предписани от РИОКОЗ.

Чл. 10. (1) Ръководителят на лечебното заведение в зависимост от профила и броя на леглата в него определя лице/а по контрол на инфекциите:

1. лекар по контрол на инфекциите - лице с образователно-квалификационна степен магистър по медицина с призната специалност по епидемиология на инфекциозните болести, микробиология, инфекциозни болести, и/или;

**НАРЕДБА № 2 ОТ 10.01.2005 Г. ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ПРОФИЛАКТИКАТА И
КОНТРОЛА НА ВЪТРЕБОЛНИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ**
**НАРЕДБА № 2 ОТ 10.01.2005
Г. ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ПРОФИЛАКТИКАТА И КОНТРОЛА НА
ВЪТРЕБОЛНИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ**

2. специалист по контрол на инфекциите - медицинска сестра (акушерка) или санитарен инспектор.

(2) При невъзможност да се осигури лекар с придобита специалност по ал. 1, т. 1 за лекар по контрол на инфекциите може да се определи и лице с образователно квалификационна степен магистър по медицина с призната основна специалност според профила на лечебното заведение, който има подходяща подготовка в областта на профилактиката и контрола на вътреболничните инфекции.

Чл. 11. Лицата по чл. 10, ал. 1 :

1. подпомагат работата на комисията по вътреболнични инфекции;

2. контролират изпълнението на дейностите по разработените планове за профилактика на ВБИ във всички звена на лечебното заведение;

3. извършват проучвания за разкриване на заболяемостта от ВБИ и внасят резултатите за обсъждане в комисия по ВБИ;

4. участват във визитации, обсъждания, колегиуми в звената на лечебното заведение;

5. следят динамиката на заболяемостта от ВБИ и предлагат мерки за предотвратяване на епидемични взривове;

6. предлагат на ръководителя на лечебното заведение провеждането на незабавни противоепидемични мерки при възникнал епидемичен взрив, внасят в комисията по ВБИ предложения за въвеждане на допълнителни мерки за предотвратяване на нови аналогични епидемични взривове;

7. анализират на всяко тримесечие заболяемостта от ВБИ и внасят анализа за обсъждане от комисия по ВБИ;

8. съвместно с микробиолога и други специалисти от лечебното заведение обсъждат чувствителността на причинителите на ВБИ към антибиотици по отделения и подпомагат провеждането на правилна антибиотична и антисептична политика, включваща инструкции за антибиотична профилактика, за емпирична терапия и списък на антибиотиците за обща употреба, за ограничена употреба и за резерв;

9. консултират и участват в обучението на персонала в лечебното заведение по проблемите на ВБИ;

10. изготвят и представят на ръководителя на лечебното заведение тримесечно сведение за ВБИ за изпращане в РИОКОЗ;

11. дават становища по въпроси, свързани със строително-ремонтни дейности, доставка на медицинска апаратура и консумативи, осигуряване на дезинфекционни средства и стерилни материали в лечебното заведение;

12. контролират пълното и точното водене на книгата за регистрация на ВБИ в отделенията (клиниките) на лечебното заведение.

Чл. 12. Комисията по ВБИ изпълнява задълженията си съгласно чл. 78 от Закона за лечебните заведения.

Чл. 13. Ръководителите на отделения (клиники) създават необходимата организация за осъществяване на мерките за профилактика и контрол на ВБИ в поверените им звена и подпомагат дейността на лицата по чл. 10, ал. 1 .

Чл. 14. Микробиологичната лаборатория, обслужваща лечебното заведение:

1. участва активно при формирането на политиката на болницата в областта на профилактиката и контрола на ВБИ и антибиотичната политика;

2. организира, ръководи методично и контролира дейността по вземане, съхранение и транспорт на проби за микробиологично изследване;

3. консултира клиничните специалисти при интерпретацията на резултатите от микробиологичните изследвания и назначаването на антибиотична терапия.

МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО, РЕГИСТРАЦИЯ И ОТЧЕТ НА ВБИ В ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ

Чл. 15. Главната медицинска сестра и старшите медицински сестри (акушерки) на отделенията (клиниките) следят за спазването на изискванията на протиепидемичния режим на работа в съответното звено, създават необходимата организация на дейност на сестринския и санитарския персонал и контролират дейностите по почистване, дезинфекция и стерилизация.

Раздел III

Мерки за ограничаване разпространението, регистрация и отчет на ВБИ в лечебното заведение

Чл. 16. (1) При съмнение за случай на ВБИ персоналят в съответното болнично отделение (клиника) предприема незабавно всички протиепидемични мерки за прекъсване пътя за предаване на инфекцията, без да изчаква лабораторно потвърждение.

(2) Изолация на пациент с ВБИ се предприема при необходимост след преценка на риска от предаване на инфекцията на други лица и в зависимост от клиничното му състояние.

(3) При случай на ВБИ началникът на отделението (клиниката) съвместно с лицата по чл. 10, ал. 1 назначават мерки за ограничаване разпространението на ВБИ у пациентите и персонала едновременно с диагностично-лечебните мероприятия.

(4) Непрекъснато високо ниво на протиепидемичен режим на дейността се поддържа във всички структури на лечебните заведения, като особено внимание и учестен контрол се осъществява във високорисковите отделения (клиники).

Чл. 17. (1) Когато при лице от персонала са налице данни за инфекциозно заболяване, носителство на патогенни микроорганизми или щамове с епидемиологично значение и те представляват риск за пациенти и персонал, комисията по ВБИ прави предложение до ръководителя на лечебното заведение за:

1. временно преустановяване участието му в рискови процедури и/или процедури при пациенти с намалени защитни сили;

2. преместване в друго звено на лечебното заведение до оздравяване или саниране на носителството;

3. разрешаване на отпуск поради временна неработоспособност.

(2) При повишена заболяемост от ВБИ по решение на комисията по ВБИ се извършва изследване на персонала от засегнатите отделения (клиника) и се провеждат съответните протиепидемични мерки, включително саниране на носителите.

Чл. 18. На регистрация и отчет подлежат всички ВБИ, свързани със:

1. дихателната система;

2. пикочо-половата система;

3. храносмилателната система;

4. кожата и подкожната тъкан;

5. сърдечно-съдовата система;

6. костно-мускулната система;

7. нервната система и сетивните органи.

Чл. 19. (1) За всеки случай на инфекция, съмнителна за ВБИ, началникът на отделението (клиниката) незабавно уведомява лекаря (специалиста) по контрол на инфекциите с оглед на:

1. изясняване произхода и механизма на предаване на инфекцията;

2. предприемане на мерки за предотвратяване разпространението на инфекцията.

(2) При изолиране от клиничен материал на микроорганизми с епидемиологично значение микробиологът от лабораторията, обслужваща лечебното заведение, уведомява незабавно лекуващия лекар и лицата по чл. 10, ал. 1 и отразява това в направлението за медико-диагностична дейност и в книгата за микробиологично изследване.

(3) При изолиране на два или повече щамове с епидемиологично значение микробиологът уведомява лицата по чл. 10, ал. 1 и съответната РИОКОЗ.

**НАРЕДБА № 2 ОТ 10.01.2005 Г. ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ПРОФИЛАКТИКАТА И
КОНТРОЛА НА ВЪТРЕБОЛНИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ**
**НАРЕДБА № 2 ОТ 10.01.2005
Г. ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ПРОФИЛАКТИКАТА И КОНТРОЛА НА
ВЪТРЕБОЛНИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ**

(4) При установяване на данни или съмнение за ВБИ по време на аутопсия лекарят, извършващ аутопсията, ги отбелязва в аутопсионния протокол, взема материал за микробиологично изследване и незабавно уведомява съответния началник-отделение (клиника) и лицата по чл. 10, ал. 1 .

Чл. 20. (1) При епидемичен взрив от ВБИ началникът на съответното отделение незабавно уведомява ръководителя на лечебното заведение и лицата по чл. 10, ал. 1 , които от своя страна уведомяват РИОКОЗ.

(2) При епидемичен взрив от ВБИ директорът на РИОКОЗ уведомява МЗ в срок 24 часа.

Чл. 21. Във всяко отделение или клиника старшата сестра (акушерка) или друго определено от началника на отделението лице вписва в книгата за ВБИ:

1. всички случаи на ВБИ, установени при възникването им в отделението (клиниката);

2. случаите, установени след превеждане на пациента в друго отделение (клиника);

3. случаи, съобщени от други лечебни заведения, когато има основателни данни, че инфекцията е свързана с престоя в отделението (клиниката).

Чл. 22. При доказване възникването на ВБИ в резултат от предшестващо медицинско обслужване лицето, установило инфекцията, своевременно уведомява съответното лечебно заведение.

Чл. 23. На всеки календарен тримесечен период регистрираните случаи на ВБИ се вписват в сведение за ВБИ и сведенията на всички отделения се изпращат в РИОКОЗ до 5-о число на месеца, следващ отчетния период.

Раздел IV

Епидемиологичен надзор на вътреболничните инфекции

Чл. 24. Епидемиологичният надзор на ВБИ включва системно регистриране и анализ на здравна информация с цел планиране и провеждане на съответните противоепидемични мерки, оценка на тяхната ефективност, както и осигуряване на обратна връзка до всички звена, участващи в надзора.

Чл. 25. Регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве до 10-о число на месеца, последващ тримесечния период, изпраща проверените и коригираните сведения по чл. 23 в Националния център за здравна информация.

Чл. 26. (1) Регионалната инспекция по опазване и контрол на общественото здраве разработва годишен епидемиологичен анализ на ВБИ, възникнали във всички лечебни заведения на територията на областта, и го изпраща до 31 март следващата година в дирекция „Опазване и контрол на общественото здраве” (дирекция „ОКОЗ”) на МЗ.

(2) Националният център по заразни и паразитни болести изготвя годишен епидемиологичен анализ на ВБИ за страната на базата на информацията по ал. 1 и данните, получени от Националния център за здравна информация, който представя до 31 май следващата година в дирекция „Опазване и контрол на общественото здраве” на МЗ.

(3) Референтният център по ВБИ периодично изготвя информации и анализи за нуждите на профилактиката на ВБИ в лечебните заведения и осъществява методична и консултативна помощ.

(4) Експертният съвет по профилактика и контрол на ВБИ съвместно с Референтния център по вътреболнични инфекции и отдел „Надзор на заразните болести” в МЗ обобщава данните от надзора на ВБИ и препоръчва мерки за ограничаване на възникването и разпространението на ВБИ в лечебните заведения в страната.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба „саниране на носителство” е почистването на макроорганизма от носителство на патогенни микроорганизми чрез етиотропни средства - антибиотици, химиотерапевтици и имунопрепарати.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 60, ал. 4 от Закона за здравето и отменя Наредба № 13 от 1998 г. за организацията на профилактиката и контрола на вътреболничните инфекции (ДВ, бр. 95 от 1998 г.).